

Lovforslag om ændring af lovgivning for hadforbrydelser i Danmark

Lovforslaget stiller krav om ændring i straffelovens §§ 81 nr. 6 og 266 b, der skal fremme retsbeskyttelsen for ofre af hadforbrydelser. Vi er bekendte med, at regeringen allerede er igang med at indsætte motivgruppen 'handicap' i § 266 b. Endvidere er vi i et svar fra Justitsministeren blevet gjort opmærksom på, at regeringen til næste folketingssamling forventer at fremsætte et lovforslag, der indbærer, at begreberne 'kønsidentitet, kønstrudtryk og kønskarakteristika' indsættes i §§ 81 nr. 6 og 266 b. Denne anerkendelse af disse motivgruppers ret til beskyttelse taler ind i dette lovforslags ønskede tiltag. Målet om at sikre en reel retsbeskyttelse af nuværende og ønskede motivkategorier afhænger dog af en juridisk og afgørende detalje - nemlig delmotivet. Hverken de nuværende eller ønskede motivkategorier beskyttes reelt før følgende lovændring træder i kraft:

- Det skal tydeliggøres i straffeloven §§ 81, nr. 6 og 266 b, at en hadforbrydelse helt eller *delvist* kan være motiveret af had.

I 2004 indførte daværende regeringen, Venstre og Konservative, straffelovens § 81, nr. 6, som en kodificering af hidtidig praksis. I dette tiltag ligger en anerkendelse af retspraksis' manglende korrekte håndhævelse af loven. Tiltaget har dog ikke vist sig at have det ønskede formål, hvorfor ovenstående kodificering er nødvendig for at efterleve målet om at forbedre den respektive lovgivning.

Hvad er problemet?

I Danmark skal en længere række kriterier være opfyldt, før der er tale om en hadforbrydelse. Grundlæggende skal forbrydelsen være rettet mod offerets race, hudfarve, nationalitet eller etniske oprindelse, tro, seksuelle orientering eller handicap, og motivet skal bevises at være hadefuldt. Men selvom alle kriterier kan påvises, så dømmes der meget sjældent i praksis, hvis der er tale om et delmotiv. Til trods for, at der rejses bevisbyrdelse for et hadmotiv, går sager ofte tabt i systemet, hvis der forekommer en anden omstændighed sammen med had, *altså et delmotiv*, der kan forklare overfaldet eller ytringen. Dette er dog paradoksalt, da der i bemærkningerne til straffelovens § 81, nr. 6. står klart og tydeligt, at en hadforbrydelse også kan dømmes såfremt, der er tale om et delvist motiv. Løsningen er at eksplicite dette direkte i bestemmelserne, således disse udgør et retvisende værktøj for politiet, anklagemyndigheden og domstolene.

Belæg for problemet

Danmarks håndtering af hadforbrydelser er tidligere blevet kritiseret af både nationale og internationale aktører såsom Institut for Menneskerettigheder, FN's Racediskriminationskomité og European Commission against Racism and Intolerance.

Den utilstrækkelige håndtering af hadforbrydelser underbygges ydermere af statistikker. Først og fremmest føres der slet ikke statistik over over § 81, nr. 6, hvilket er et problem i sig selv. Derfor kan der ikke fremlægges belæg vedrørende § 81, nr. 6. Vi har dog søgt aktindsigt i Rigsadvokatens

statistikker vedrørende § 266 b, som viser, at kun ca. 8,6% af alle anmeldelser over § 266 b førte til en dom i 2019.

Alvoren af problematikken understreges yderligere af undersøgelser vedrørende konsekvenserne af netop denne kriminalitetsform. Undersøgelser viser bl.a., at ofre for hadforbrydelser efterfølgende lever et liv i frygt, isolerer sig, lider identitetstab og udvikler selvhad. Følgevirkingen af dette er, at de udsatte grupper ikke deltager på lige fod i samfundet som resten af befolkningen, og at deres demokratiske involvering i samfundet begrænses - hadforbrydelser begrænser nemlig hele minoriteters deltagelse i den offentlige debat og demokratiske samtaler.

For nærmere viden om grundlaget samt kilder, følger der et fagligt notat til borgerforslaget, som kan tilgås på hjemmesiden ved navn beskytminoriteter.

Virkningen af lovændringen

Bliver lovgivningen ændret efter ovenstående, vil systemet ændre sig. Domstolene vil i højere grad kunne straffe for hadforbrydelser, politiet vil have klarere rammer, og flere vil kunne blive retsforfulgt. Når flere bliver retsforfulgt, vil det give større incitament til at anmelde og dermed større indsigt i omfanget. Endvidere vil flere domme have en præventiv virkning på problemet. Ydermere vil det tydeliggøre forskellen på lovlige og ulovlige ytringer. Ytringsfriheden er et grundvilkår for vores demokrati, men den er også under ansvar for domstolene.

Det er ikke et spørgsmål om det kan lade sig gøre, da der er juridisk og samfundsvidenskabeligt grundlag for det. Det kræver blot en mindre kodificering af straffelovens §§ 81 nr. 6 og 266 b for at komme en af Danmarks mest forsømte kriminalitetsproblemer til livs.